

SVCA

Swedish Private Equity &
Venture Capital Association

Kapitalförsörjning i en förändrad omvärld

Innehåll

Företag behöver kapital för att kunna växa	3
Varför behöver vi prata om kapitalförsörjningen?	4
Europa behöver öka takten	6
Vilken roll spelar olika delar av kapitalmarknaden?	7
Företag med riskkapital växer mer	8
Varför är riskkapital så viktigt för Sverige?	9
Sveriges har haft historiska framgångar med riskkapitalförsörjningen	11
Sverige behöver öka takten och inte ta riskkapitalmarknaden för given	13
Sätt mer institutionellt kapital i arbete	14
Gör Sverige mer attraktivt för riskkapital	15
Otydlig statlig ansvarsuppdelning	15
Skadliga skatter	15
Samlade rekommendationer för att säkerställa kapitalförsörjningen	17
A Samlat ansvar och en nationell strategi	17
B Förutsägbara skatteregler som gynnar investeringar i företag	17
c Tillgängliggör mer institutionellt kapital	17
D En gemensam kapitalmarknad	17

Företag behöver kapital för att kunna växa

Företag behöver kapital för att starta, utvecklas och växa. I Europa finns stora privata besparingar, men för lite av kapitalet används för att finansiera nya och växande företag.

Skillnaden mot USA är stor. USA står för omkring 70 procent av världens investeringar i venture capital, det vill säga investeringar i unga innovationsföretag, och amerikanska pensionsfonder investerar mer i riskkapital än europeiska. Det gör att amerikanska företag lättare kan skala upp sin verksamhet och investera i forskning och utveckling.

Till skillnad från lån innebär riskkapital tillskott av eget kapital utan krav på löpande återbetalning. Riskkapital är särskilt viktigt för företag i tidiga skeden och för bolag som vill växa snabbt. Det är också nödvändigt för att kunna finansiera företag som inte går med vinst idag men kan göra det på längre sikt – dessa företag får inte banklån.

När riskkapital investeras i företagen får de större finansiell stabilitet, vilket i sin tur ger dem en möjlighet att investera långsiktigt. Stabila företag får också bättre tillgång till andra delar av kapitalmarknaden vilket ytterligare förbättrar deras möjligheter att växa. Riskkapitalfonderna tillför inte bara kapital utan även kunskap och nätverk som hjälper företag att utvecklas.

Sverige har en väl fungerande kapitalmarknad jämfört med många andra europeiska länder. Men det finns tydliga utmaningar. Det saknas ofta kapital i den fas där företag ska växa internationellt, vilket gör att svenska bolag köps upp och hamnar i andra länder. Sverige står för innovationerna men tappar ägandet av bolagen.

Vi får inte ta kapitalförsörjningen för given. Sverige kan göra mer. Det behövs ett samlat ansvar för frågorna och en tydlig nationell strategi. Det behövs förutsägbara skatteregler och mer institutionellt kapital som investeras i riskkapital. Givetvis behövs också ett fortsatt arbete för en mer integrerad europeisk kapitalmarknad.

Människor skapar innovationer. Kapital bygger företag av innovationerna.

Stockholm 2026

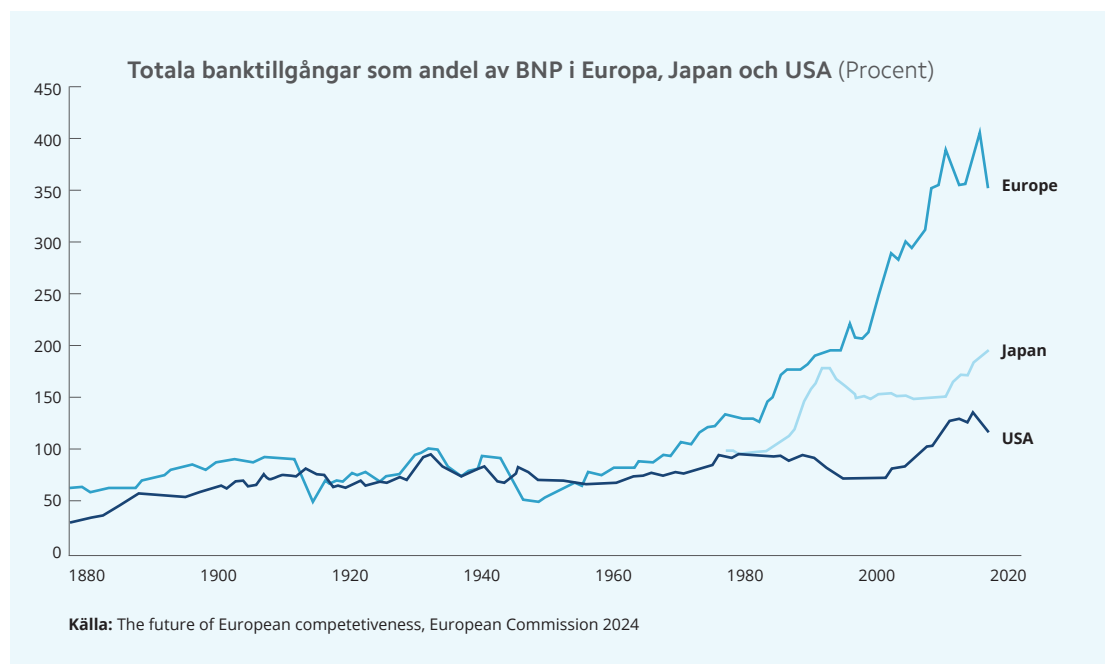
Isabella de Feudis,
vd SVCA

Varför behöver vi prata om kapitalförsörjningen?

Företag behöver finansiering för att kunna startas och växa. Europa har inte brist på kapital men är inte framgångsrikt med att använda detta kapital till produktiva investeringar, särskilt till investeringar i växande företag.

Därför är frågan om Europas kapitalförsörjning ett av de tydliga budskapen i Mario Draghis välcite-rade rapport från 2024 om Europas bristande konkurrenskraft.¹ Rapporten slår fast att Europa står inför ett massivt kapitalbehov för att öka produktiviteten, investera i den digitala omställningen och hantera klimatfrågan. För detta behöver EU ytterligare 750-800 miljarder Euro i årliga investeringar. För Sveriges del handlar det om ett investeringsbehov över 300 miljarder kronor årligen. Europas finansiella system klarar inte att leverera i den takt och volym som krävs. Varifrån ska kapitalet komma?

Draghi satte särskilt fingret på att de stora privata besparingar som finns i EU-länderna till stor del ligger i lågräntekonton och fastigheter, snarare än i kapitalmarknader där det kan användas för att utveckla nya företag. Europas kapitalmarknad är dålig på att effektivt slussa kapital från sparande till investeringar i företag. Det beror bland annat på att kapitalmarknaderna i EU är fragmenterade mellan medlemsländerna och att alltför lite kapital slussas från pensionsfonder för investeringar i tillväxtbolag.

Det är inte bara Draghi som konstaterat att kapitalförsörjningen är en kritisk fråga för Europas tillväxt. IMF pekar på svårigheten att finansiera och skala innovativa bolag i Europa och pekar på samma brister i kapitalförsörjningen.² Enligt rapporten *State of European Tech 25*,³ från riskkapitalfonden Atomico, grundat av den svenske entreprenören Niklas Zennström, är tillgång till kapitalmarknader det tredje största hindret för att starta och skala upp techbolag i Europa om man frågar grundare och investerare i techbolag. Något fler anger skattesystemet som hinder medan Europas fragmentisering uppfattas som det största hindret.

1 The future of European competitiveness, European Commission 2024

2 Europe's Innovators Are Waking Up, IMF 2025

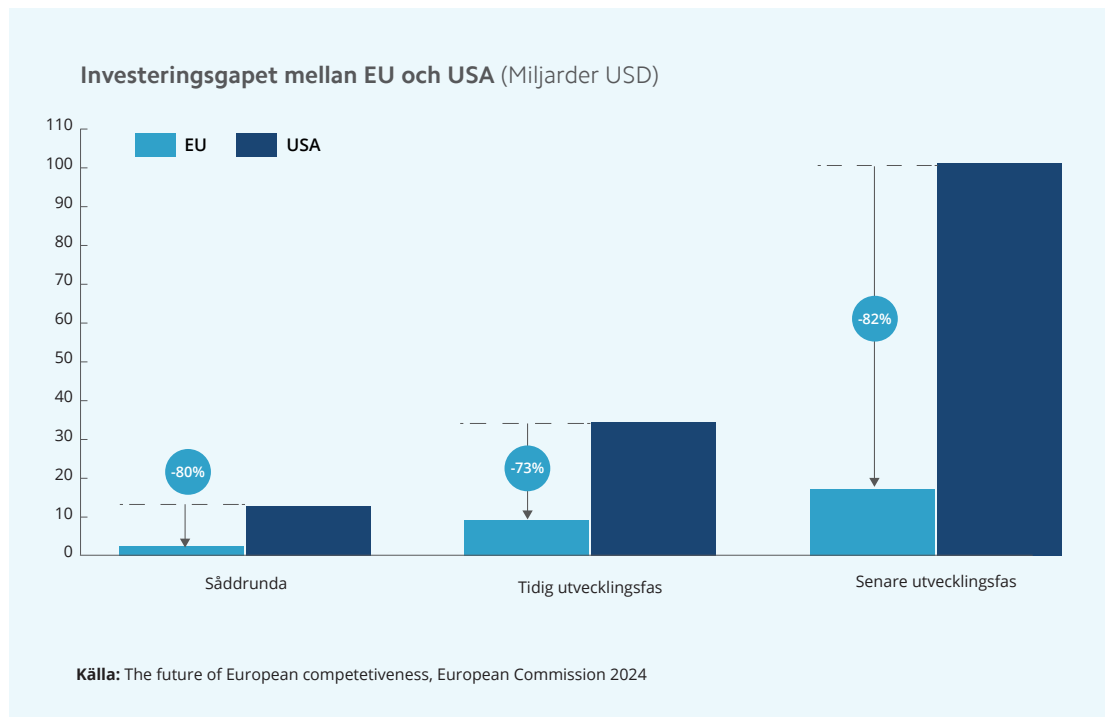
3 State of European Tech 25, <https://www.stateofeuropeantech.com/chapters/executive-summary#catching-up-fast>

Draghi, IMF och andra talar om ett investeringsgap mellan EU och USA där betydligt mer kapital attraheras till investeringar i innovativa företag i USA. Idag står USA ensamt för 70 procent av globala venture capital-investeringar, det vill säga investeringar i växande bolag i ett tidigt skede. Det har lett till att produktiviteten i amerikanska techföretag har ökat snabbare och att amerikanska företag investerar betydligt mer i forskning och utveckling. En konsekvens är att inga europeiska bolag finns bland världens tio största teknikföretag samtidigt som europeiska techföretag med tillväxtpotential köps upp av amerikanska aktörer eller börsnoteras i USA vilket hämmar ekosystemet för techbolag i Europa.

Trots att Europa kan mäta sig med USA när det gäller innovationer på många områden, bland annat inom fintech, klimatteknik och deeptech kopplat till industri och forskning,⁴ reser europeiska riskkapitalfinansierade bolag i snitt omkring 50 procent mindre kapital än sina amerikanska motsvarigheter. Skillnaden är som störst i scaleup-fasen, där globala marknadsledare byggs.⁵ En av förklaringarna är att amerikanska pensionsfonder allokerar i genomsnitt 10 procent av sitt kapital till venture capital-fonder medan motsvarande siffra i EU är 0,12 procent.⁶

Investeringsgapet har mer än näringspolitiska dimensioner. Ett enda amerikanskt venture capital-aktör reste under 2025 lika mycket kapital till sina fonder som i hela EU⁷ och dess grundare beskriver samtidigt kampen om riskkapitalet som en strid med bara en vinnare, där USA behöver segra.⁸

Kapitalförsörjningen är inte en isolerad fråga om hur finanssektorn ska fungera. Istället handlar detta om tillväxt, välfärd och i slutändan även om säkerhetspolitik och strategisk autonomi. Utan en bättre fungerande kapitalförsörjning i Europa riskerar de mest intressanta innovationerna och företagen att flytta för att få kapital.

4 State of European Tech 25

5 EIB, A blueprint for sustainable living (2023)

6 Pitchbook <https://pitchbook.com/news/articles/europes-pension-problem-is-constraining-vc-ambitions>

7 Andreessen Horowitz <https://a16z.com/why-did-we-raise-15b/>

8 Forbes <https://www.forbes.com/sites/iainmartin/2026/01/09/a16zs-15-billion-fund-vacuumed-up-a-fifth-of-venture-dollars-raised-last-year/>

Europa behöver öka takten

EU står visserligen inte still men har långt kvar till att sluta investeringsgapet genom en effektivare kapitalmarknad. Det pågår ett arbete för att integrera kapitalmarknaderna med målet att göra det enklare att resa kapital, förenkla tillgången till aktie- och obligationsmarknader och minska beroendet av banklån. Sedan 2015 har det skett inom initiativet Capital Markets Union och sedan en tid sker arbetet inom den bredare EU-strategin Savings and Investment Union (SIU).

Vid sidan av detta har EU:s finansministrar nyligen enats om att förenkla unionens regelverk på bankområdet, som med tre gånger större regelmassa än motsvarande regelverk i USA och Kanada är för omfattande i förhållande till dagens globala konkurrens.

Ett särskilt problem i Europa handlar om bristen på scaleup-kapital, det vill säga riskkapital för företag som redan bevisat sin affärsmodell och står inför investeringstung expansion. Som ett svar har EU-kommissionen lanserat förslaget om en Scaleup Europe Fund som ska investera i de mest lovande europeiska techföretagen inom strategiska områden. Den är tänkt att fungera som en privat förvaltd, marknadsbaserad fond, med både finansiering från EU och privat medfinansiering, som investerar i större europeiskt ledda investeringsrundor.

Men det återstår mycket innan EU har en effektiv kapitalmarknad för växande företag. Än så länge har larmsignalerna från Mario Draghi lett till för få konkreta initiativ.

Samtidigt har USA redan inlett genomgripande förändringar för att ytterligare vässa sin kapitalmarknad. De skärpta kapital- och likviditetskraven för de amerikanska bankerna till följd av finanskrisen 2008 luckras nu delvis upp för att öka utlåningskapaciteten. USA underlättar också kapitalflödena till andra kapitalmarknader som private equity- och venture capital-fonder. Exempelvis vidgas poolen av investerare genom att fler får delta i nyemissioner i onoterade bolag och fonder.

I Europa diskuteras om mer pensionskapital ska kunna kanaliseras till investeringar i växande företag. I USA pågår en konkret beslutsprocess om just detta som innebär att pengarna i den mest dominerande pensionslösningen för anställda i amerikanska företag öppnas för investeringar i bland annat riskkapitalfonder. Enbart denna förändring beräknas de närmaste åren kunna slussa en del av de över 10 biljoner USD som finns i detta pensionssystem till nya riskkapitalinvesteringar.⁹

Trenden i USA är en bred avreglering av kapitalmarknaden. Bankregleringar mildras samtidigt som alternativa kapitalmarknader stimuleras genom att trösklarna sänks mellan hushållssparande, pensionkapital och riskkapitalmarknaden. Detta innebär i sin tur konsekvenser för Europa. Europa släpar efter och det är bråttom att agera.

9 AP <https://apnews.com/article/trump-crypto-401k-private-equity-retirement-plans-d7fdae32d904c9454f4d4eb0b12b88ef>

Vilken roll spelar olika delar av kapitalmarknaden?

1 Banklån

Banklån används ofta som finansiering av investeringar i etablerade företag och är en central finansieringslösning i kapitalintensiva branscher och vid fastighetsinvesteringar. Banklån passar dock inte alla typer av företag.

2 Börs och publika marknader

Den publika aktiemarknaden spelar en stor roll för att finansiera företag. Väl fungerande och likvida publika marknader – med aktier, obligationer och derivat – är avgörande för finansiering av stora expansionssteg. Aktiemarknaden är dessutom avgörande för att ägare av onoterade bolag ska kunna göra en exit, därmed är den viktig för ett bra klimat även för riskkapitalinvesteringar.

3 Riskkapital

Riskkapital är investeringar som tillför företagen eget kapital, det vill säga kapitaltillskott som inte är lån. Förutom kapital bidrar riskkapitalinvesteringar med aktivt ägande. Riskkapitalinvesteringar, exempelvis via såddkapital, venture capital- och private equity-fonder, är avgörande för att finansiera innovation och snabb tillväxt, inte minst i tidiga skeden.

4 Statligt riskkapital

Statligt kapital är ett alternativ om det inte går att skapa en väl fungerande riskkapitalmarknad på annat sätt, exempelvis genom att ta bort hindrande skatter och regleringar. Mindre än en procent av riskkapitalet i Sverige kommer från statliga aktörer.¹⁰

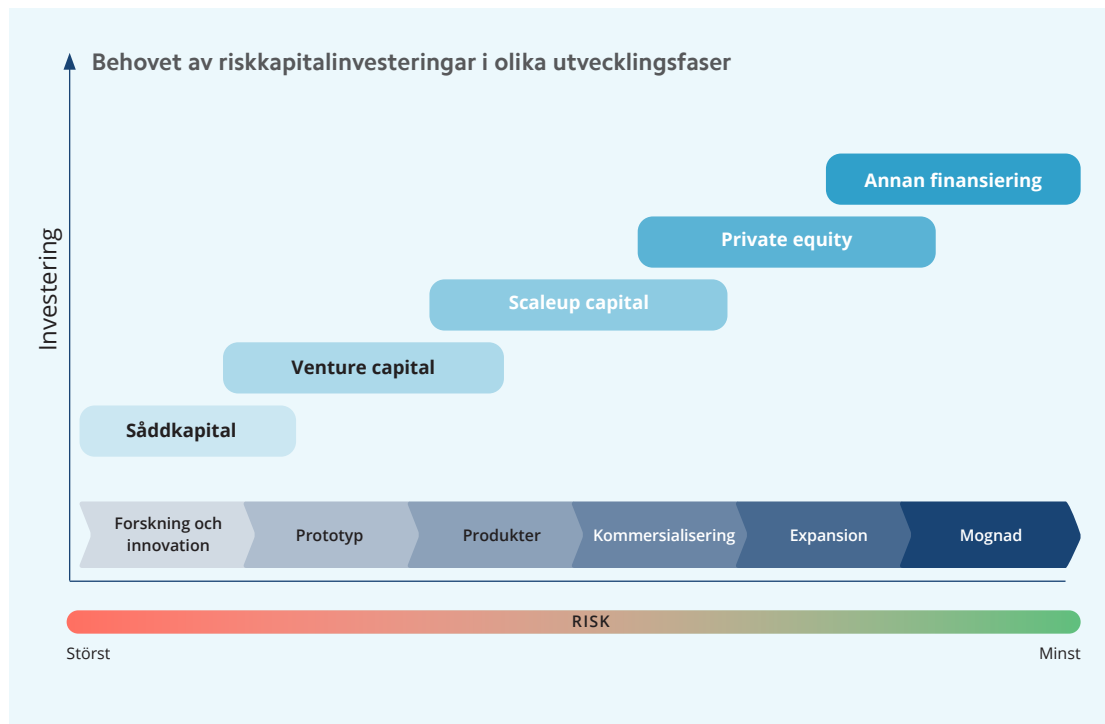
Den här rapporten handlar i första hand om den del av kapitalmarknaden som är riskkapital.

Företag med riskkapital växer mer

Riskkapitalinvesteringar innebär ofta ett tillskott av nytt eget kapital från investerare. Det ger företagen motståndskraft mot konjunktursvängningar och tillfälliga förluster eftersom det egna kapitalet fungerar som en buffert. När investerare tillför ett företag eget kapital delar de riskerna i verksamheten och får avkastning först när företaget utvecklas och går bra.

Riskkapitalinvesteringar innebär även att företagen får aktivt kapital. Förutom tillskott av kapital får de aktiva ägare som tillför ny expertis och erfarenhet. Tillsammans hjälper detta företagen att växa och bli mer konkurrenskraftiga, exempelvis genom investeringar i digitalisering, grön omställning eller internationell expansion.

Företag behöver olika typer av finansiering beroende på vilket utvecklingskede de befinner sig i. Tillskott av såddkapital och investeringar av venture capital-fonder underlättar utvecklingen i startups. Scaleup capital underlättar kommersialisering och inträdet på marknader. Private equity-fonder underlättar i senare skeden för att få kapital för att expandera på de globala marknaderna eller att ställa om för att bli mer hållbara och konkurrenskraftiga. Riskkapitalinvesteringar spelar därmed en avgörande roll – från forskning och innovationer till produktutveckling och internationell expansion. Riskkapitalinvesteringar framtidsäkrar företagen.

Ett starkt eget kapital ökar också kreditvärdighet, vilket innebär att riskkapitalinvesteringar underlättar för annan finansiering. Det innebär att företag med riskkapitalinvesteringar ofta får bättre tillgång till annan typ av finansiering såsom lånefinansiering. Samtidigt är investeringarna i eget kapital normalt sett mer långsiktiga än lån och obligationer, vilket är avgörande för att finansiera sådant som är olönsamt idag men kan bli lönsamt senare.

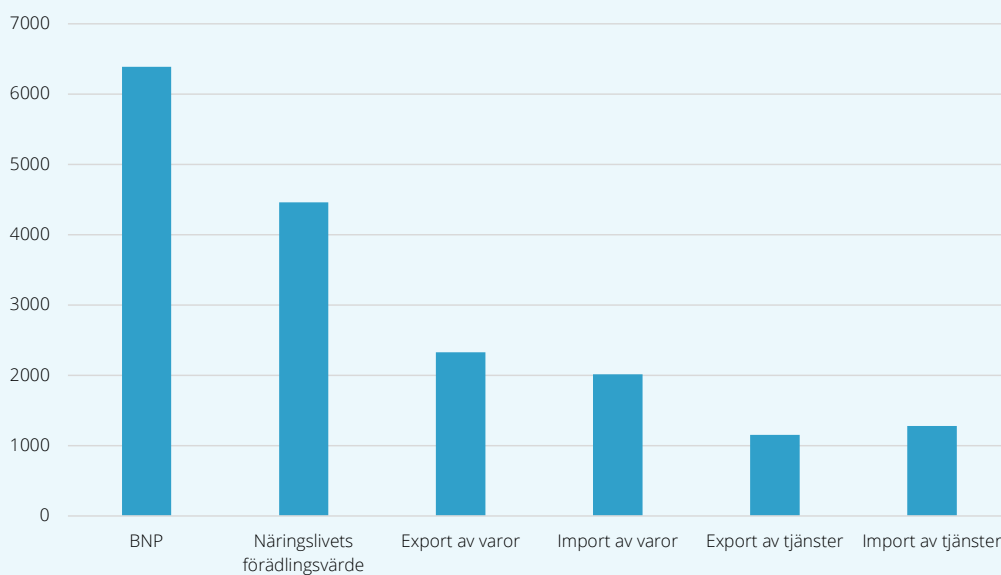
Sammanfattningsvis innebär riskkapitalinvesteringar flera fördelar för företag som vill växa:

- Ökar den finansiella stabiliteten
- Underlättar tillväxt i tidiga skeden
- Förbättrar kreditvärdigheten – kompletterar lån och annan finansiering
- Erbjuder finansiering med lång investeringshorisont
- Möjliggör tillskott av aktivt ägarkapital som tillför kompetens och erfarenhet

Varför är riskkapital så viktigt för Sverige?

För Sverige som en liten, öppen exportekonomi, med ett starkt beroende av ett högförädlade näringsliv, är det nödvändigt att det ständigt utvecklas nya livskraftiga företag. Vår välfärd bygger på att vi alltid har globalt konkurrenskraftiga företag i branscher som har god tillväxt och efterfrågan på världsmarknaden. Därför är vi också beroende av att det tillkommer nya företag som baseras på innovationer och affärsmodeller som kan växa på exportmarknader.

Storleksförhållanden i Sveriges ekonomi år 2024 (Miljarder kronor)

Källa: Ekonomifakta

Förutom att hjälpa företag att växa bidrar riskkapitalinvesteringar till bred samhällsnytta på flera sätt:

1. Stärker svensk tillväxt och ger jobb

Data visar att företag som fått riskkapital ökar sin produktivitet snabbare än andra företag och ökar antalet anställda mer.¹¹ Det gynnar inte bara de berörda företagen och deras ägare, utan bidrar till samhället i stort.

2. Underlättar omställningen av näringslivet

Globaliseringen, digitaliseringen och klimatomställningen ställer krav på att näringslivet kan ställa om och utnyttja nya förutsättningar. Det gör det viktigt att det finns aktiva ägare som kan tillföra kapital och driva nödvändiga förändringar i företagen.

3. Underlättar att företag stannar i Sverige

När ägandet förvaltas av riskkapitalaktörer som är etablerade i Sverige fattas ägarbeslut av personer med kunskap om våra unika förutsättningar, vilket bland annat kan underlätta att företagens huvudkontor förblir i Sverige.

Sveriges förmåga att skapa nya företag som är globalt konkurrenskraftiga bygger på att olika förutsättningar måste finnas på plats.

Det behövs exempelvis forskning och forskningssamarbeten. Vidare behövs djärva entreprenörer som startar företag samt kompetent och välutbildad arbetskraft som kan arbeta med att utveckla innovationer. Dessutom behövs givetvis infrastruktur, tillgång till energiförsörjning och en rimlig regelbörda. Men även om allt detta finns på plats räcker det inte. Det behövs också en effektiv kapitalmarknad för att kunna skapa växande företag av idéerna.

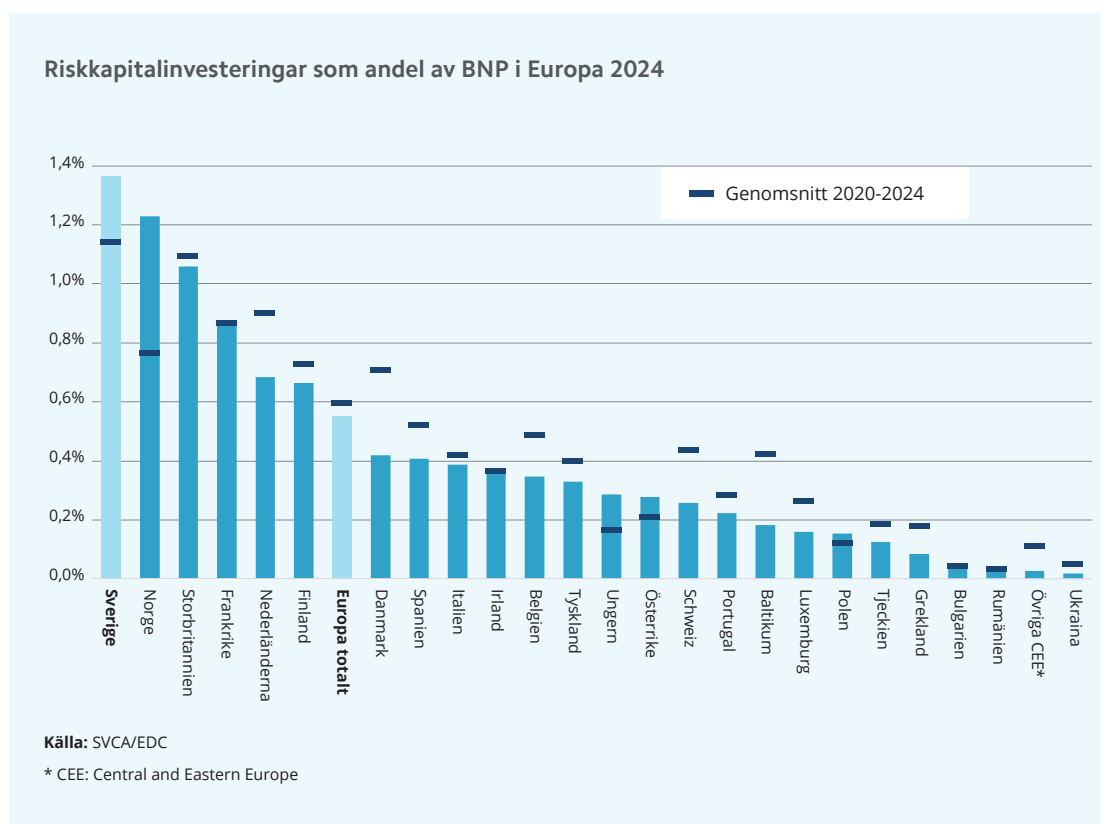
Människor skapar innovationer och kapital skapar företag av innovationer.

11 Copenhagen Economics (2020), Economic Footprint of Swedish Private Equity, november 2020.

Sveriges har haft historiska framgångar med riskkapitalförsörjningen

På många sätt hamnar Sverige högt bland europeiska länder i frågan om företagens tillgång till kapital. Som ett resultat av det har Stockholm haft näst flest börsnoteringar i Europa de senaste åtta åren.¹² Samtidigt har Sverige en av de mest välutvecklade riskkapitalmarknaderna i Europa, sett till riskkapitalinvesteringarnas andel av BNP.¹³

Mellan 2007 och 2024 har över 600 miljarder kronor investerats av riskkapitalaktörer i tusentals svenska bolag. Totalt har bolagen erhållit långt över 1 000 miljarder kronor i finansiering medräknat skuldfinansiering och medinvesteringar.¹⁴ Varför blev Sverige framgångsrikt på detta område? En förklaring är att svenskar tidigt började spara i aktier. Särskilda skatteförmåner fick många att spara i aktiefonder redan på 1980-talet.

Det alltmer utbredda fondsparandet gav en hög avkastning åt hushållen. Med tiden ledde det till att även förvaltarna av pensionskapital ville nå en högre avkastning. Istället för att enbart investera i obligationer började därför en del av svenskarnas pensionskapital att kanaliseras till börsen. För att sprida de växande investeringarna på aktiemarknaden blev det sedan naturligt för pensionsfonderna att även leta investeringar i företag utanför börsen.

¹² ECIPE

¹³ SVCA/EDC

¹⁴ SVCA

Genom att investera i riskkapitalfonder kunde pensionsfonderna komma åt investeringar i intressanta onoterade bolag utan att äga dem direkt. Därmed kopplades det svenska pensionskapitalet till investeringar i lovande tillväxtföretag. Samtidigt ledde detta till att antalet riskkapitalfonder ökade, vilket bidrog till det ekosystem som idag finns av olika aktörer på finansmarknaden i Sverige.

Det är denna koppling mellan pensionssparandet och investeringar i företag som Mario Draghi uppmärksammat och nu rekommenderar andra EU-länder att följa efter.

Avskaffandet av arvs- och gåvoskatten samt förmögenhetsskatten har också stimulerat företagens kapitalförsörjning. Det har bland annat underlättat arvsskiften i företag, processer som annars hade riskerat att dränera företag på kapital. Personer med kapital har kunnat stanna i Sverige, eller återvända till Sverige, vilket innebär att mer kapital blir kvar i Sverige och återinvesteras i företag.

Även införandet av premiepensionssystemet (PPM), som kanaliserat ytterligare pensionskapital till finansiella marknader och introduktionen av investeringssparkonton (ISK), som gjort det enklare och billigare för privatpersoner att investera i värdepapper, har spelat en viktig roll för utvecklingen av kapitalmarknaden.

Sveriges relativt väl fungerande riskkapitalmarknad har bidragit till det som beskrivits som det svenska "techhundralet" – ett begrepp som det finns visst fog för. Vi är Europas fjärde största technation, efter Storbritannien, Tyskland och Frankrike sett till investerat kapital och investeringarna i svenska techbolag växer snabbare än snittet i Europa.¹⁵ Men Sverige kan inte leva på gamla meriter. Vi behöver göra mer för att nya framgångsföretag ska utvecklas här istället för att flytta någon annanstans.

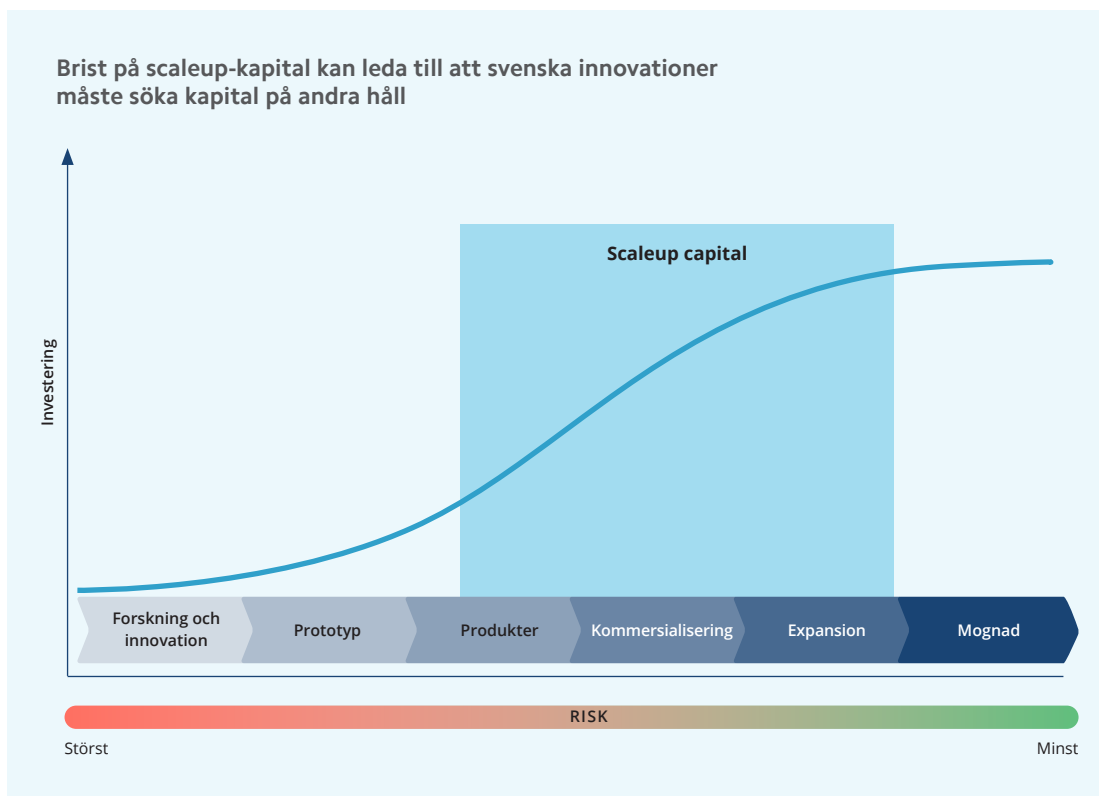
15 State of European Tech 2025, Atomico

Sverige behöver öka takten och inte ta riskkapitalmarknaden för given

Den positiva uppmärksamheten kring den svenska kapitalförsörjningen är smickrande, men bilden är inte entydigt ljus. När rådgivningsföretaget Bestbrokers i slutet av 2025 listade världens största onoterade startups fanns inga svenska företag bland de 500 största och Stockholm var inte med på tio-i-topp listan över världens "unicorns capitals".¹⁶

Frankrike, Tyskland, Spanien, Italien, Belgien, Österrike, Schweiz, Irland, Grekland, Danmark, Finland, Litauen och Estland hade ett eller fler bolag bland de 500 största. Om listan gjorts 2026 skulle åtminstone det "svenska" AI-bolaget Lovable (moderbolaget ligger i USA) tagit sig in, men detta visar ändå att Sverige inte får ta framgången för given.

Ett tillväxthinder som diskuteras alltmer är bristen på scaleup-kapital. Sverige är världsledande på innovation, men lyckas alltför sällan att skapa stora företag av de innovationer tas fram. Det är oroande eftersom det bromsar utvecklingen av de företag som ska bidra till Sveriges framtida välfärd.

När företagen ska gå från prototyp till produktion och etablering på exportmarknader väljer alltför ofta spirande svenska tech- och industribolag att helt eller delvis flytta till andra delar av världen, framför allt USA, som kan erbjuda det scaleup-kapital som Sverige saknar. När amerikanska fonder har investerat följer ofta uppföljande kapitalresningar, exits och listningar också i USA. Risken är att huvudkontor, hemvist för immateriella tillgångar, skattebas och värdeskapande flyttar dit.

¹⁶ Bestbrokers, 2025 <https://www.bestbrokers.com/2024/06/26/unicorn-startups-in-2024-ai-is-taking-over/>

I en debattartikel på nyhetssajten Breakit skriver investeraren Miriam Grut Norrby, som har erfarenhet av investeringar i många svenska tillväxtbolag, att Sverige kan bli en innovationskoloni. "Vi skapar bolagen, andra äger dem."¹⁷ Om den utvecklingen blir dominerande skulle det även få en säkerhetspolitisk verkan eftersom vår, och Europas, resiliens och tekniska suveränitet bygger på att vi kan utveckla och producera teknik själva.

Vid sidan om bristen på scaleup-kapital för techföretag riktas även alltmer uppmärksamhet åt svårigheterna att finansiera bolag i life science-sektorn, där Sverige har en stark innovationsförmåga inom bland annat medicinteknik tack vare bra forskningssamarbete mellan de medicinska fakulteterna och de tekniska högskolorna. Men trots det är det idag svårt att få finansiering till att utveckla företag inom denna sektor, vilket leder till att intressanta företag tidigt köps upp av utländska aktörer. En orsak är att det starka ekosystem som präglar kapitalförsörjningen inom tech-området i Sverige är svagare inom medtech.

Pensionskapitalet är underrepresenterat i life science-investeringar och i debatten har ett ökat engagemang från det institutionella kapitalet efterfrågats.

Sätt mer institutionellt kapital i arbete

En viktig förutsättning för en effektiv kapitalförsörjning är att pensionskapital är tillgängligt för investeringar i företag. Sverige har historiskt varit bättre än de flesta andra länder på detta område, men en större del av det europeiska institutionella kapitalet, inklusive pensionsfonder, behöver bli tillgängligt för riskkapitalinvesteringar för att skapa bättre avkastning till pensions- och försäkringskollektiv.

Sverige har en stor andel institutionaliserat kapital, det vill säga kapital som sköts av mellanhänder. I praktiken innebär det ofta investerare i liv- och pensionsförsäkringsbolag. Dessa investerare har ofta inte möjlighet att ta ett direkt aktivt ägaransvar och väljer ofta att inte själva göra investeringar i enskilda bolag, exempelvis startups. De kan däremot investera i venture capital- och private equityfonder för att komma åt den högre avkastningsnivå som finns inom riskkapital jämfört med andra placementsalternativ samtidigt som de får tillgång till fondernas riskspridning, portföljlogik och aktiva ägande.

I verkligheten utnyttjar dock europeiska förvaltare i liv- och pensionsfonder denna möjlighet i alltför begränsad omfattning. Ofta råder lokala begränsningar kring vilka tillgångar som det institutionella kapitalet kan investera i.

Det är en myt att kapitalbrist i vissa branscher beror på att riskkapitalfonder inte vill eller har kompetens att investera. Riskkapitalfondernas mandat för investeringar styrs av bakomliggande investerare, det vill säga de institutionella investerarna. Fonderna bygger upp sina investeringsstrategier och kompetens i samverkan med institutionerna utifrån deras efterfrågan. Det är också de institutionella investerarna som indirekt avgör innehavstiden genom att ställa krav på avkastningsnivå och fondstruktur.

Samtidigt leder sammanslagningen av statliga Sjätte AP-fonden med Andra AP-fonden till en lägre allokering av statligt pensionkapital till riskkapital i en svensk kontext.¹⁸ En annan aspekt som lyfts i Enrico Lettas uppmärksammade rapport om EU:s inre marknad från 2024 är att en betydande del av de investeringar som görs av europeiska institutionella aktörer dessutom görs via amerikanska kapitalförvaltare. Det underlättar knappast för startups att stanna i Europa och söka finansiering, vilket riskerar att utarma de europeiska kapitalmarknaderna. Att öka europeiska institutioners investeringar i Europa är en nyckelfråga för att skapa innovation och tillväxt.

¹⁷ Breakit 23 januari 2026, <https://www.breakit.se/artikel/45230/sverige-riskerar-att-bli-en-innovationskoloni-vi-skapar-bolag-men-ager-dem-inte>

¹⁸ Remissvar från AP6, <https://www.regeringen.se/contentassets/702828004cd044a084a6118283c26b91/sjatte-ap-fonden.pdf>

Gör Sverige mer attraktivt för riskkapital

Många länder i Europa arbetar för att attrahera mer riskkapitalinvesteringar genom att bland annat locka investerare och riskkapitalfonder att etablera sig där. Detta är inte negativt för Sverige, det är bra för oss om Europa får högre tillväxt genom att europeiska länder förbättrar sina kapitalmarknader. Men det visar att vi inte kan ta vår framskjutna position för given. Vi behöver stärka vår kapitalmarknad för att behålla vårt försprång i Europa och minska gapet till USA.

Att EU vaknat och arbetar med förbättringar på gemensam nivå är bra men inte tillräckligt. EU:s gemensamma arbete går långsamt och EU-kommissionen anser därför att det är viktigt med nationella beslut som leder till bättre fungerande kapitalmarknader.¹⁹ Idag saknar Sverige ett samlat politiskt ansvar för detta.

Otydlig statlig ansvarsuppdelning

Ansvaret för kapitalförsörjningen är i Sverige uppdelat på flera departement och myndigheter. Det saknas övergripande mål, koordinering och en samlad strategi, vilket leder till målkonflikter när olika statliga organ inte drar åt samma håll. En myndighet som Skatteverket kan i ett enda beslut uttradera effekten av satsningar som förberetts inom exempelvis investeringsfrämjandet. Därför behövs det "hängrännor" mellan myndigheter och departement.

Enbart inom Regeringskansliet är statens roll uppdelad på följande politikområden:

- **Finansdepartementet:** Finansinspektionen, finansmarknadsreglering. Skatter.
- **Näringsdepartementet:** Myndigheterna Tillväxtverket och Tillväxtanalys. Frågor om riskkapitalmarknaden i tidiga skeden, Almi, Industrifonden, Saminvest och Vinnova.
- **Utrikesdepartementet:** Investeringsfrämjande och Business Sweden
- **Justitiedepartementet:** Lagstiftningsfrågor om utländska direktinvesteringar samt associations- och insolvensrätt.
- **Försvarsdepartementet:** Främjandet av investeringar i försvarsindustrin, dual use. Natofonden.

Uppdelningen gör att det saknas ett politiskt ansvar för att Sverige har en konkurrenskraftig kapitalförsörjning, vilket försvårar ansvarsutkrävande i en av de frågor som är viktigast för Sverige framtida välfärd. Förutom splittringen av roller saknas även ett samlat mål kring kapitalförsörjningen. Den nuvarande uppdelningen behöver ersättas med ett tydligare utpekat ansvar och en nationell strategi med ett mål. Staten roll på området kapitalförsörjning behöver uppdateras och tydliggöras. Det offentligas roll bör exempelvis inte vara att lära investerare nya branscher utan att skapa förutsättningar för riskvilligt kapital.

Ett skattesystem som främjar investeringar

Sverige är ett av få västeuropeiska länder som idag saknar en tydlig rättslig reglering för hur avkastningen från riskkapitalfonder ska beskattas. Samtliga viktiga konkurrentländer utom Danmark har dessutom regler som möjliggör att avkastningen helt eller delvis kan beskattas som kapitalinkomst.

Avsaknaden av tydliga regler i Sverige i kombination med att Skatteverket utmanar den etablerade rättspraxisen kring beskattning av avkastningen från riskkapitalfonder, leder till osäkerhet för investerare. Genom att införa klara och konsekventa regler på detta område kan Sverige stärka positionen för riskkapitalinvesteringar i landet.

Skattesystemet behöver generellt utformas för att gynna långsiktiga investeringar i företag. Det är därför även viktigt att beskattningen av personaloptioner ses över, exempelvis genom en bredare modell för dagens kvalificerade personaloptioner.

¹⁹ Uttalande till Svenskt Näringsliv av Andrea Beltramello, chef för samordningen av arbetet med EU:s kapitalmarknad, https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/eu/rapport-sa-kan-europeisk-kapitalmarknad-vassas_1247014.html

Samlade rekommendationer för att säkerställa kapitalförsörjningen

En agenda för kapitalförsörjningen, med inriktning på att underlätta för finansiering i tidiga skeden och scaleup-kapital, handlar om att samla det strategiska, nationella ansvaret, mobilisera sparande genom gynnsamma villkor, stimulera kapitalmarknadens ekosystem för investeringar och driva arbetet i EU för en harmoniserad kapitalmarknad i Europa. Agendan kan sammanfattas i fyra områden:

A Samlat ansvar och en nationell strategi

- Samla ansvaret för kapitalförsörjningen på ett departement, skapa en nationell strategi och ett mål för kapitalförsörjningen.
- Myndigheter som genom sin myndighetsutövning har direkt eller indirekt påverkan på kapitalförsörjningen ska ta det nationella målet i beaktande i sitt beslutsfattande
- Följ upp och rapportera viktiga indikatorer för kapitalförsörjningen, exempelvis fördelningen av företagens finansiering, storleken på pensionsfonder jämfört med BNP och andel pensionskapital som investeras i företag.
- Regelbunden dialog mellan stat, näringsliv och kapitalmarknadsaktörer om hinder och möjliga förbättringar.

B Förutsägbara och konkurrenskraftiga skatteregler som gynnar investeringar i företag

- Inför en tydlig lagstiftning om hur avkastningen från riskkapitalfonder ska beskattas.
- Värna och vidareutveckla ISK och kapitalförsäkringar som investeringsformer.
- Se över beskattningen av personaloptioner så att långsiktiga investeringar i företag underlättas, särskilt i tillväxt- och innovationsbolag.
- Skapa en fungerande marknad för investeringar via EU-reglerade fonder (European Long-Term Investment Funds, ELTIF) i Sverige för att möjliggöra för privatpersoner att ta del av en högre avkastning på riskkapitalmarknaden samtidigt som investeringskapital kanaliseras till onoterade innovationsbolag och infrastrukturinvesteringar.

C Tillgängliggör mer institutionellt kapital

- Låt de statliga pensionsfonderna investera mer i riskkapital i Sverige och Europa.
- Säkerställ att styrning och regelverk inte i onödan begränsar investeringar i illikvida men samhällsekonomiskt viktiga tillgångar.

D En gemensam kapitalmarknad

- Driv på EU:s arbete med att integrera Europas fragmenterade kapitalmarknader genom att säkerställa rätt implementering i medlemsstaterna.
- Prioritera samtidigt nationella reformer som direkt förbättrar kapitalförsörjningen för svenska företag.

SVCA

Swedish Private Equity &
Venture Capital Association

Maj 2026
www.svca.se
